

ANAYA SA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:1976/5

Karar Sayısı:1976/7

Karar günü:5/2/1976

Resmi Gazete tarih/sayı:9.4.1976/15554

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme: Siverek Ağır Ceza Mahkemesi.

İtirazın konusu : 15/5/1974 günlü, 1803 sayılı "Cumhuriyetin 50 nci Yılı Nedeniyle Bazı Suç ve Cezaların Affı Hakkında Kanun"un 7. maddesinin A bendinin iptali istemidir.

I. OLAY:

Taammüden adam öldürmeye azmettirmek suçundan sanık kişi hakkında Siverek Ağır Ceza Mahkemesi tarafından verilen 24/2/1975 günlü, 1975/75 sayılı hüküm, Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 4/8/1975 günlü, 1975/1355- 2829 sayılı ilâmı ile bozulmuş, mahkeme bozma ilâmına uyulmasına karar vererek duruşmayı sürdürmüştür. Sanık vekili 3/11/1975 günlü dilekçeyle 1803 sayılı Af Yasasının 7. maddesinin A bendinin Anayasa'nın 12. maddesine aykırı olduğunu ileri sürmüş, Cumhuriyet Savcısı bu görüşe katılmamış, Anayasa'ya aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varan mahkeme sözü geçen kuralın iptali için Anayasa'nın değişik 151. ve 22/4/1962 günlü, 44 sayılı Yasanın 27. maddeleri uyarınca Anayasa Mahkemesine başvurulmasına 29/12/1975 gününde oyçokluğu ile karar vermiştir.

III. YASA METİNLERİ:

1- İtiraz konusu kural:

15/5/1974 günlü, 1803 sayılı "Cumhuriyetin 50 nci Yılı Nedeniyle Bazı Suç ve Cezaların Affı Hakkında Kanun" un 7. maddesinin itiraz konusu A bendi şöyledir:

"Madde7.- A) Bu Kanundan yararlanıp, ölüm cezaları 30 yıl ağır hapse ve müebbet ağır hapis cezaları 24 yıl ağır hapse çevrilenlerin şartlı salıverilmelerinde, dışarda geçirecekleri. 1/3 süre, çevrilen bu cezalan üzerinden; muvakkat hürriyeti bağlayıcı cezalara mahkûm edilmiş olup da, bu kanundan yararlananların şartlı salıverilmelerinde ise, dışarda geçirecekleri 1/3 süre, af ile yapılacak indirimden önceki esas ceza miktarı üzerinden yapılır. Şartlı salıverilmede; 647 sayılı Cezaların infazı Hakkındaki Kanunun değişik 19 ncu maddesinin birinci fıkrasında belirtileri iyi hallilik ile, ikinci fıkrasında öngörülen şartlar bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki süre için aranmaz."

2- Dayanılan Anayasa kuralı :

Anayasaya aykırılık itirazına dayanak olarak ileri sürülen Anayasanın 12. maddesi şöyledir:

"III. Eşitlik.

Madde 12- Herkes, dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefî inanç, din ve mezhep ayırımı gözetilmeksizin, kanun önünde eşittir.

Hiç bir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz."

IV. İLK İNCELEME :

Anayasa Mahkemesi, içtüzüğünün 15. maddesi uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında, aşağıdaki sorun üzerinde durmuştur.

Anayasa'nın 151 ve 22/4/1962 günlü, 44 sayılı Yasanın 27. maddelerine göre; yöntemince açılmış ve görevine giren bir davaya bakmakta olan mahkeme, ancak o davada uygulanma yeri bulunan kuralların iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidir.

1803 sayılı Af Yasasının 7. maddesinin iptali istenen A bendi, bu yasadaki yararlanıp Ölüm cezaları 30 yıl ağır hapse ve müebbet ağır hapis cezaları 24 yıl ağır hapse çevrilenler ile muvakkat hürriyeti bağlayıcı cezalara mahkûm edilmiş olanların şartla salıverilmelerinde dışarıda geçirecekleri 1/3. sürenin ne yolda hesaplanacağını kurala bağlamıştır. Bu kuralın, mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma yeri olup olmadığını saptamak için, cezanın infazı kavramı ve 647 sayılı (Cezaların infazı Hakkında Kanun), birlikte incelenmesi gerekir. Adı geçen Yasanın 1712 sayılı Yasa ile değişik 19. maddesinde şartlı salıverilme, hükümlülük süresinin belli bir kısmını çekmiş olmak koşuluna bağlanmıştır. Kuralda bu koşul öngörüldüğüne göre, şartlı salıverilmenin uygulanabilmesi için önce ortada ceza mahkûmiyetini öngören bir kesin hüküm bulunmalı ve bu kesin hüküm gereğince infaz başlamış olmalıdır. Esasen Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 395. maddesi de "mahkûmiyet hükümleri katileşmedikçe icra olunamaz" kuralı ile infazın başlaması için kesin hüküm gerekli görmüştür. Af Yasasından yararlananların şartlı salıverilmelerinde dışarıda geçirilecek sürelerin ne yolda hesaplanacağını düzenlemiş olması nedeniyle itiraz konusu kural da, yalnız cezanın infaz evresi ile ilgilidir ve bu kurala göre dışarıda geçirilecek sürenin hesaplanması, ceza mahkûmiyetini belirleyen kesin hükmün varlığı ile mümkün olabilecektir. Oysa, olay bölümünde de açıklandığı üzere, sanık hakkındaki asıl ceza davası sonuçlanmamış olduğundan ortada, sanığın mahkûmiyetine ilişkin bir kesin hüküm mevcut değildir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle itiraz konusu kuralın mahkemenin bakmakta olduğu ceza davasında uygulanma yeri bulunmadığından, başvurunun mahkemenin yetkisizliği yönünden reddine karar verilmelidir. Nihat O. Akçakayalıoğlu sadece uygulanacak hüküm olmaması nedeniyle itirazın reddi gerekeceği görüşünde bulunmuştur.

Öte yandan 22/4/1962 günlü, 44 sayılı Yasa'nın 27. maddesinde öngörülen, mahkemeyi Anayasa'ya aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına götüren görüşünü açıklayan gerekçeli kararın kâğıtlar arasında bulunmaması bir eksiklik ise de, yukarıda açıklanan duruma göre bu yön üzerinde durulmasına gerek görülmemiştir.

V. SONUÇ:

İptali istenen 15/5/1974 günlü, 1803 sayılı Af Kanununun 7. maddesinin (A) bendinin davada uygulanacak hüküm olmadığı anlaşıldığından, başvurunun, Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddine, Nihat O. Akçakayalıoğlu'nun sadece uygulanacak hüküm olmaması nedenine dayanılarak istemin reddi gerektiği yolundaki görüşü ile ve sonuçta oybirliğiyle,

5/2/1976 gününde karar verildi.

Başkan
Kâni Vrana

Başkanvekili
Şevket Müftügil

Üye
Ahmet Akar

Üye
Halit ZARBUN

Üye
Ziya Önel

Üye
Ahmet Koçak

Üye
Şekip Çopuroğlu

Üye
Fahrettin Uluç

Üye
Muhittin Gürün

Üye
Lütfi Ömerbaş

Üye
Hasan Gürsel

Üye
Ahmet Salih Çebi

Üye
Adil Esmer

Üye
Nihat O.
Akçakayalıoğlu

Üye
Ahmet H. Boyacıoğlu

KARŞIOY YAZISI

Anayasal denetimi sağlamak üzere Anayasa Mahkemesine "başvurmaya yetkili" olanlar, Anayasa'nın 149. ve 151. maddelerinde gösterilenlerdir. Aynı maddelerde ve bunlara dayanan 44 sayılı Kanunun Dördüncü Kısım Birinci Bölüm maddelerinde yer alan öteki öğeler, başvurma yetkisinin "kullanılması koşulları"dır.

İptalini istediği yasal kuralın bakmakta olduğu davada uygulanacak nitelikte olmayışı itirazcı mahkemenin başvurma yetkisinin yokluğunu değil, var olan bu yetkisini kullanamayacağını gösterir.

Üye
Nihat O.
Akçakayalıoğlu